

Uzasadnienie do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu
z dnia 26 lipca 2022 r.
zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Góry Kamienne PLH020038

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Kamienne PLH020038 zostało wydane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniu 29 września 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 4024).

Powody zmiany ww. zarządzenia to:

1. Uchybienie wskazane w trybie kontroli aktów prawa miejscowego przez Ministra Środowiska uzasadniające zmianę we własnym zakresie przesłane pismem znak: DP-074-166/2833/14/PMI z dnia 26 maja 2015 r.
2. Zmiany wynikające ze zmian wprowadzonych w standardowym formularzu danych dla przedmiotowego obszaru.
3. Zmiany wynikające z wykonania uzupełnienia stanu wiedzy dla wybranych przedmiotów ochrony obszaru.
4. Zmiany wynikające z konieczności uszczegółowienia celów działań ochronnych dla przedmiotów ochrony obszaru.
5. Konieczność aktualizacji załączników nr 1 i 2 na skutek zmian granic obszaru, zatwierdzonych decyzją Komisji Europejskiej (...) oraz konieczność ujednoczenia zapisów ww. zarządzenia i rozporządzenia Ministra Środowiska i Klimatu i Środowiska z dnia 2 września 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Góry Kamienne (PLH020038) (Dz. U. poz. 1883).
6. Zmiany wynikające z ponownej analizy zapisów ww. zarządzenia.

Ad 1.

Uwaga Ministra Środowiska dotyczyła niewłaściwego wskazania podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działania ochronnego (załącznik nr 5) dla siedliska *91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae* i olsy źródliskowe): *Pozostawianie istniejących nie użytkowanych pasm*

drzewostanów sklasyfikowanych jako siedlisko *91E0 po 20-30 m w każdą stronę od cieków. W miejscach gdzie są one węższe, pozostawienie istniejącej szerokości pasm siedliska. Minister stwierdził, iż wskazywanie w akcie prawa miejscowego na właścicieli i posiadaczy terenu, którymi mogą być osoby prywatne, jest unormowaniem niekonstytucyjnym. W związku z tym, po wprowadzeniu zmian, podmiotem odpowiedzialnym za ww. działanie ochronne będzie zarządca cieku oraz dla gruntów będących w posiadaniu podmiotów prywatnych: *Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.*

Ponadto Minister wskazał, iż w załączniku nr 5, w odniesieniu do przedmiotu ochrony 1323 nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii* oraz 1324 nocek duży *Myotis myotis*, przewidziano działanie ochronne polegające na usunięciu śmieci, które powiela regulację art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (w ówczesnym brzmieniu - Dz. U. z 2013 r. poz. 21 ze zm.). Wyjaśniono, iż zgodnie z § 118 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (w ówczesnym brzmieniu - Dz. U. z 2002 r. Nr 100, poz. 908) w rozporządzeniu nie powtarza się przepisów innych aktów normatywnych. Przepis ten, w związku z § 143 ww. rozporządzenia, ma odpowiednie zastosowanie do aktów prawa miejscowego, zatem w zarządzeniu, które jest aktem prawa miejscowego, nie powinno się powtarzać przepisów ustawowych. Mając na względzie powyższe zapis usunięto dla wszystkich gatunków nietoperzy.

Ad 2.

Na skutek zmian wprowadzonych w standardowym formularzu danych dla obszaru Natura 2000 Góry Kamienne PLH020038, zmianie uległa lista typów siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt występujących na terenie obszaru: usunięto siedliska: 6110 skały wapienne i neutrofilne z roślinnością pionierską (*Alyso-Sedion*) i 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) oraz gatunki: 1084 pachnica dębowa *Osmoderma eremita* (*Osmoderma barnabita*) i 1145 piskorz *Misgurnus fossilis*, dodano siedlisko 7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) oraz zmieniono ocenę populacji dla 1166 traszki grzebieniastej *Triturus cristatus* (*Triturus cristatus cristatus*) z D na C. Ponadto w przypadku gatunków zwierząt zdefiniowano typ populacji, który jest chronionych w ramach obszaru (osiadła/zimująca/rozrodcza). Zmiany te znalazły swoje odzwierciedlenie w ww. rozporządzeniu w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Góry Kamienne (PLH020038), które obecnie jest aktem prawnym wskazującym aktualną listę przedmiotów ochrony obszaru. W związku z tym załączniki nr 3, 4 i 5 uzupełniono o zapisy dotyczące siedliska

7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) i gatunku 1166 traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* (*Triturus cristatus cristatus*), a zagrożenia, cele działań ochronnych i działania ochronne dotyczące 1324 nocka dużego *Myotis myotis* określono odrębnie dla populacji rozrodczej i zimującej. Usunięto natomiast zapisy dla siedlisk i gatunków, które nie są wskazywane w ww. rozporządzeniu w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Góry Kamienne (PLH020038) jako przedmioty ochrony obszaru.

Ad 3.

Zgodnie z zapisami ww. zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Kamienne PLH020038 z 2014 roku, dla siedlisk 8310 jaskinie nieudostępnione do zwiedzania oraz 91D0 bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne, zrealizowano działania ochronne polegające na uzupełnieniu stanu wiedzy i w konsekwencji usunięto te działania z załącznika nr 5. Na podstawie wyników ekspertyz przyrodniczych, tj. *Ekspertyza przyrodnicza Obszaru Natura 2000 Góry Kamienne PLH020038: Raport z badań nad szatą roślinną w najbliższym otoczeniu otworów jaskiń siedliska 8310 na stanowisku Jaskinie w Kochanowie (dr Dmytro Iakushenko)*, *Raport chiropterologiczny – Jaskinie w Kochanowie oraz Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania 8310 (Marcin Warchałowski)*; *Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony w obszarze Natura 2000 Góry Kamienne PLH020038 w zakresie siedliska przyrodniczego *91D0 bory i lasy bagienne (dr hab. Krzysztof Świerkosz, dr Kamila Reczyńska)*, w zarządzeniu zdefiniowano zagrożenia i cele ochrony dla tych siedlisk. W wyniku tego określono działania ochronne dla siedliska 91D0 związane z wyłączeniem z użytkowania rębego i trzebieży późnych (wydzielenia 218 a, 218 b, 216 f, 318 c). Wydzielenia te zostały zakwalifikowane w Planie Urządzenia Lasu do powierzchni lasów referencyjnych, w związku z tym zapisy te nie stoją w sprzeczności z pracami planowanymi przez Nadleśnictwo. Ponadto dla wydzielenia 217 d wskazano na konieczność poprawy stosunków wodnych, co w dłuższej perspektywie czasowej powinno pozytywnie wpłynąć na stan zachowania siedliska.

Ad 4.

Dotychczasowy sposób określania celów działań ochronnych, nie uwzględniał celów ilościowych. Szczegółowe określenie celów działań ochronnych umożliwi poddanie ich analizie, w toku szeroko pojętych ocen oddziaływania na środowisko, w tym w szczególności ocen oddziaływania na obszary Natura 2000, prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 3 października

2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.). Cele te powinny być nie tylko jakościowe, ale także ilościowe, a więc mierzalne, najlepiej związane z utrzymaniem bądź poprawą określonej wartości konkretnego parametru lub wskaźnika stanu zachowania. Takie formułowanie celów umożliwia zarówno ocenę osiągnięcia założonych celów ochrony danego obszaru Natura 2000, jak i prawidłową ocenę ewentualnego oddziaływania przedsięwzięć na obszary Natura 2000.

W związku z powyższym uszczegółowiono cele działań ochronnych dla wszystkich siedlisk i gatunków stanowiących przedmioty ochrony obszaru. Wskazane cele ochrony uwzględniają najnowsze z dostępnych ocen stanu zachowania dla poszczególnych parametrów i wskaźników dla przedmiotów ochrony obszaru. Parametry/wskaźniki stanu ochrony, odrębne dla każdego siedliska i gatunku, zostały oparte na podstawie wskaźników stanu zachowania zawartych w metodyce monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 *ustawy o ochronie przyrody*, i raportów, o których mowa w art. 38 tej *ustawy*.

Właściwy stan ochrony to pojęcie używane w ochronie przyrody w Unii Europejskiej, w tym szczególnie w ochronie obszarów Natura 2000. Jest to stan siedliska przyrodniczego, przy którym naturalny zasięg siedliska przyrodniczego i obszary zajęte przez to siedlisko w obrębie jego zasięgu nie zmieniają się lub zwiększają się, struktura i funkcje, które są konieczne do długotrwałego utrzymania się siedliska, istnieją i prawdopodobnie nadal będą istniały oraz typowe dla tego siedliska gatunki znajdują się we właściwym stanie ochrony. Natomiast w odniesieniu do gatunków, jest to stan gatunku, przy którym dane o dynamice liczebności populacji tego gatunku wskazują, że gatunek jest trwałym składnikiem właściwego dla niego siedliska, naturalny zasięg gatunku nie zmniejsza się ani nie ulegnie zmniejszeniu w dającej się przewidzieć przyszłości oraz odpowiednio duże siedlisko dla utrzymania się populacji tego gatunku istnieje i prawdopodobnie nadal będzie istniało.

Pojęcie może być stosowane zarówno do krajowych i regionalnych zasobów siedlisk przyrodniczych i gatunków, jak i do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków w obszarze Natura 2000.

W obszarze Natura 2000 osiągnięcie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, będących w nim przedmiotami ochrony, jest celem strategicznym ochrony obszaru.

W praktyce właściwy stan ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000 to taki stan, w którym:

- powierzchnia siedliska nie zmniejsza się, ani nie jest antropogenicznie pofragmentowana;

- ekosystem jest w dobrym stanie, brak znaczących zaburzeń, zachodzą typowe dla ekosystemu procesy ekologiczne, stan typowych gatunków jest właściwy, różnorodność biologiczna związana z ekosystemem jest niezubożona;
- brak jest zagrożeń i negatywnych trendów wobec siedliska przyrodniczego, a zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie co najmniej 10-20 lat jest niemal pewne.

Natomiast właściwy stan ochrony gatunku w obszarze Natura 2000 to taki stan, w którym:

- liczebność jest stabilna w dłuższym okresie (mogą występować naturalne fluktuacje) oraz populacja wykorzystuje potencjał obszaru oraz struktura wiekowa, rozrodność i śmiertelność prawdopodobnie nie odbiegają od normy;
- wielkość siedliska gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku;
- brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne.

Jeżeli którykolwiek z tych warunków nie jest spełniony, to stan ochrony określa się jako niezadowalający (niewłaściwy) lub zły, zależnie jak poważne są odchylenia od powyższych warunków. Właściwy stan ochrony oznacza się symbolem FV, stan niezadowalający (niewłaściwy) symbolem U1, a stan zły - symbolem U2.

Zgodnie z obowiązującym *rozporządzeniem w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Góry Kamienne (PLH020038)*, w obszarze chronionych jest 19 typów siedlisk przyrodniczych oraz 10 gatunków zwierząt (przy czym w przypadku 1324 nocka dużego *Myotis myotis* ochronie podlega zarówno populacja rozrodcza, jak i zimująca) wymienionych w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1713)*. Z uwagi na bardzo krótki okres, jaki pozostał do końca obowiązywania przedmiotowego planu zadań ochronnych (tj. do października 2024 roku), dla wszystkich przedmiotów ochrony obszaru proponuje się utrzymanie dotychczasowego stanu ochrony.

Cele działań ochronnych zostały sformułowane zgodnie z ogólną zasadą przybliżania obszaru do stanu „przyrodniczo optymalnego”, przy uwzględnieniu aktualnego stanu wiedzy na temat przedmiotów ochrony, istniejących uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz panujących ograniczeń (wynikających z krótkiego okresu pozostałego do końca obowiązywania planu zadań ochronnych oraz możliwości technicznych).

W przypadku siedlisk, których stan ochrony został oceniony jako właściwy (FV), tj. 6190 murawy pannońskie (*Stipo-Festucetalia pallentis*), 7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), 8150 środkowoeuropejskie wyżynne rumowiska krzemianowe i 8220 ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*, zaplanowano utrzymanie takiego stanu ochrony.

W przypadku siedlisk, których ogólny stan ochrony – w świetle dostępnej wiedzy – jest niezadowalający (niewłaściwy - U1), tj.: 6210 murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*), 6230 górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie), 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), 6430 ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 6520 górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*), 7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 9110 kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*), 9130 żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), 9180 jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*) i 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe, celem ochrony jest utrzymanie takiego stanu ochrony, tj. niedopuszczenie, aby stan ochrony siedliska pogorszył się do złego stanu ochrony. Wskazano, że powierzchnia siedlisk w obszarze nie może ulec zmniejszeniu w istotny sposób w stosunku do powierzchni wykazanych w Standardowym Formularzu Danych – zaplanowano zachowanie minimum 95% (w przypadku siedlisk powszechnych w obszarze) albo 100% (w przypadku siedlisk cennych albo zajmujących niewielkie powierzchnie w obszarze) powierzchni tych siedlisk w obszarze. Ponadto określono cele działań ochronnych dla wszystkich siedlisk stanowiących przedmioty ochrony obszaru, wskazując te cele dla wskaźników/parametrów stanu ochrony siedliska podanych w metodyce Państwowego Monitoringu Środowiska, zwanego dalej „PMŚ”. W przypadku braku danych dla pojedynczych wskaźników, zaplanowano cele działań ochronnych dla pozostałych wskaźników określonych w metodyce PMŚ, co jest to wystarczające do utrzymania ich w niepogorszonym stanie. Ponadto zaznaczyć należy, że plan zadań ochronnych, zwany dalej „PZO”, expiruje w 2024 roku, a przed ustanowieniem zarządzenia w sprawie PZO na nowy okres, możliwe jest wykonanie badań w celu uzupełnienia brakujących danych.

W odniesieniu do gatunków zwierząt zaplanowano utrzymanie dotychczasowego (U1) stanu ochrony.

W odniesieniu do populacji rozrodczej gatunku 1324 nocek duży *Myotis myotis* zaproponowano utrzymanie populacji rozrodczej gatunku w obszarze. Wynika to z faktu, iż dotychczas nie stwierdzono kolonii rozrodczych gatunku w obszarze, co uniemożliwia dokonanie ocen stanu zachowania kolonii rozrodczej i jej miejsca występowania. W przypadku gatunków motyli, tj. 6177 modraszka telejusa *Maculinea (Phengaris) teleius* i 6179 modraszka nausitousa *Maculinea (Phengaris) nausithous*, dla których brak jest szczegółowych danych dotyczących populacji gatunku, określono cele dotyczące ich siedlisk, co jest wystarczające do utrzymania gatunków w niepogorszonym stanie ochrony. Dla pozostałych gatunków stanowiących przedmioty ochrony zaplanowano utrzymanie niewłaściwego (U1) stanu ochrony.

Ad 6.

Jednocześnie po analizie całego zarządzenia postanowiono zmienić lub uzupełnić inne zapisy w zarządzeniu w następujący sposób:

- 1) W załączniku nr 3 *Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony* zaktualizowano nazwy zagrożeń oraz dokonano korekty stylistycznej opisów zagrożeń.
- 2) W załączniku nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania:*
  - w części *działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych* - dla siedlisk 7110, 8310, 9110, 9130, *9180, 91D0 i *91E0 zmieniono zapis dotyczący częstotliwości przeprowadzenia oceny stanu ochrony z *Ocena stanu zachowania siedliska zgodnie z metodyką PMŚ w 4 i 9 roku obowiązywania PZO*, na *Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ jednokrotnie w trakcie obowiązywania PZO*. Powyższe wynika z faktu, iż płaty siedlisk leśnych w znacznej części zlokalizowane są na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe, dla których obowiązują 10-letnie Plany Urządzenia Lasu, które określają sposób gospodarowania w poszczególnych wydzieleniach, w tym w wydzieleniach, w obrębie których występują siedliska przyrodnicze. Plany te podlegają strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, która obejmuje m.in. uzyskanie opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska w zakresie wpływu planowanych działań na siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. W związku

z powyższym oraz z uwagi na fakt, iż zmiany w siedliskach leśnych zachodzą powoli, zgodnie z planową gospodarką leśną, która dodatkowo weryfikowana jest pod kątem jej wpływu na środowisko przyrodnicze - jednokrotny monitoring w okresie obowiązywania PZO jest wystarczający, aby zweryfikować realizację PZO w odniesieniu do siedlisk leśnych oraz zaobserwować ewentualne zmiany zachodzące w siedlisku;

- w zakresie monitoringu liczebności zimujących nietoperzy oraz monitoringu stanu zimowisk i ich otoczenia zapis: *Określenie liczebności nietoperzy zimujących w jaskiniach i sztolniach obszaru, co 3 lata w styczniu lub na przełomie stycznia i lutego. Kontrola stanu zimowisk i ich otoczenia. Podczas kontroli należy sprawdzić zabezpieczenia obiektów i drożność wlotów, organizację ruchu turystycznego zgodnie z ustaleniami, określić powierzchnię dostępną dla nietoperzy oraz zmierzyć temperaturę i wilgotność panujące w zimowiskach* zastąpiono zapisem: *Określenie liczebności nietoperzy zimujących w jaskiniach i sztolniach obszaru (w styczniu lub na przełomie stycznia i lutego) wraz z monitoringiem stanu zimowiska i jego otoczenia (należy sprawdzić zabezpieczenia obiektów i drożność wlotów dla nietoperzy) - trzykrotnie w ciągu obowiązywania PZO w odstępach 2-3-letnich* zastąpiono zapisem: *Pozyskanie danych z monitoringów zimowisk gatunków*. Nietoperze od kilkunastu lat objęte są badaniami w ramach zimowego monitoringu nietoperzy, prowadzonego niezależnie przez różne instytucje naukowe i organizacje pozarządowe. Corocznie w tym samym terminie (15 stycznia – 20 lutego) kontrolowana jest większość ważniejszych zimowisk nietoperzy na terenie Dolnego Śląska. Koncepcja monitoringu nietoperzy w ramach PMŚ w zakresie zimowisk opiera się na corocznej kontroli liczebności nietoperzy w wytypowanych schronieniach oraz określaniu dostępności tych schronień, ich zabezpieczenia przed niepokojeniem oraz kontroli warunków mikroklimatycznych panujących w tych zimowiskach. Te same wskaźniki będą oceniane w ramach monitoringu przedmiotu ochrony w trakcie obowiązywania PZO, jednakże w celu zbadania stanu zachowania populacji w obszarze i zaobserwowania trendu ewentualnych zmian (liczebności, stanu zachowania zimowiska) nie jest konieczne prowadzenie tego monitoringu corocznie. Należy przy tym zauważyć, że tutaj organ będzie również pozyskiwał dane w tym zakresie z PMŚ oraz od jednostek naukowych i organizacji pozarządowych;
- w przypadku monitoringu innych przedmiotów ochrony, z uwagi na ograniczenia czasowe i finansowe, zaktualizowano zapisy dotyczące wymaganej częstotliwości prowadzonych badań;

- dla siedlisk 6210, 6230, 6410, 6510, 6520 i 7230 oraz dla gatunków 1060, 6177 i 6179 zapis dotyczący działań fakultatywnych w brzmieniu *Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 6210/6230/6410/6510/6520/7230/gatunku1060/6177/6179* zmieniono na zapis w brzmieniu *Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 6210/6230/6410/6510/6520/7230 z uwzględnieniem wymogów ochrony gatunku 1060/6177/6179 w ramach obowiązującego PROW*, co jest zmiana stylistyczną;
- w części dotyczącej monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych wskazano termin wykonania monitoringu dla siedliska 6430;
- dla siedliska 91E0 z podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie działania ochronnego polegającego na wyznaczeniu powierzchni obejmujących 5-10% powierzchni siedliska w obszarze do pozostawienia bez wskazań gospodarczych, usunięto *właściciela lub posiadacza obszaru*, z uwagi na fakt, iż obszary wskazane do realizacji tego działania należą do Skarbu Państwa i znajdują się w zarządzie Lasów Państwowych, a w tabeli tej właściwe nadleśnictwa zostały już wskazane;
- w sytuacji, gdy podmiotem odpowiedzialnym za wykonanie działań był *Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu*, wskazano *zarządcę cieku*;
- dla gatunków 1303 podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*, 1308 mopek *Barbastella barbastellus* i 1321 nocek orzęsiony *Myotis emarginatus* zaktualizowano obszar wdrażania działań ochronnych, tj. wskazano właściwe numery działek ewidencyjnych i/lub wydzieleń leśnych;
- przeredagowano zapis działania ochronnego dla siedlisk 9110 i 9180 i otrzymał on brzmienie: *Utrzymanie obecnego sposobu zagospodarowania. We wszelkich cięciach rębnych pozostawianie do naturalnej śmierci i rozkładu drewna – w kępach o minimalnej powierzchni 5% każdego bloku drzewostanów rębnych przeznaczonych do wycięcia w dziesięcioleciu – fragmentów nie mniejszych niż 0,05 ha, ze wskazaniem grupowania pozostawionych kęp w sąsiadujących ze sobą powierzchniach tak, by razem tworzyły jeden zwarty płat*;
- zaktualizowano zapisy dotyczące obszaru wdrażania działań ochronnych, w przypadku, gdy od momentu ustanowienia planu zadań ochronnych dokonane zostały zmiany zapisów w ewidencji gruntów (leśnych i nieleśnych).

Wydanie zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Kamienne PLH020038 poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa.

Obwieszczeniem z dnia 28 marca 2022 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu, zgodnie z art. 39 ust.1 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* zawiadomił o przystąpieniu do opracowania projektu zmiany planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Kamienne PLH020038, możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy i możliwością składania uwag i wniosków. Obwieszczenie zostało zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ we Wrocławiu w dniu 28 marca 2022 r., a także ukazało się drukiem w Gazecie Wyborczej w dniu 31 marca 2022 r.

Następnie w dniu 7 kwietnia 2022 r. w Gazecie Wyborczej oraz na stronie internetowej tut. Urzędu ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu znak: WPN.6320.7.2022.AK.2. z dnia 6 kwietnia 2022 r. w sprawie przystąpienia do procedury udziału społeczeństwa w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego w sprawie zmiany planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Dobromierz (PLH020034), Rudawy Janowickie (PLH020011) i Góry Kamienne (PLH020038).

Od dnia 8 kwietnia 2022 r. do dnia 28 kwietnia 2022 r. (włącznie) każdy mógł:

- zapoznawać się z założeniami do projektów zmiany planów zadań ochrony na stronie internetowej <http://bip.wroclaw.rdos.gov.pl/obwieszczenia> oraz w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Al. Jana Matejki 6, 50-333 Wrocław,
- zgłaszać uwagi i wnioski do postępowania w formie pisemnej pod ww. adresem, ustnie do protokołu lub w formie elektronicznej na adres e-mail: sekretariat.wroclaw@rdos.gov.pl, a także za pomocą innych środków komunikacji elektronicznej przez elektroniczną skrzynkę podawczą tutejszego organu.

Poinformowano również, że organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz że uwagi i wnioski wniesione po wyznaczonym terminie pozostaną bez rozpatrzenia.

W trakcie ww. terminu uwagi złożył Nadleśniczy Nadleśnictwa Kamienna Góra (pismo znak ZG.7210.2.2022 z dnia 27 kwietnia 2022 r.). Złożone uwagi dotyczyły:

- uzupełnienia działań dla siedliska 6510 o zapisy: „wycięcie drzew i krzewów zarastających płaty siedliska, z usunięciem biomasy poza siedlisko; utrzymanie płatów siedliska we właściwym stanie poprzez mulczowanie (2 x w pierwszym roku, w następnym raz), w kolejnych latach ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe” –

uwaga nie została uwzględniona, ponieważ obecny stan rozpoznania stanu zachowania siedliska w obszarze nie pozwala na jednoznaczne wskazanie obszaru wdrażania tych działań;

- uzupełnienia działań dla siedliska 9180 o zapisy: „z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie zdrowia, życia lub mienia ludzkiego lub zagrażających trwałości lasu” – uwaga została uwzględniona;
- uzupełnienia zapisów dotyczących działań dla siedliska 91D0 o zapis, że działania należy wdrażać „w obrębie płatów siedliska 91D0”, ponieważ płaty siedlisk nie pokrywają całych wskazanych w zarządzeniu wydzielen – uwaga nie została uwzględniona (działania ochronne winny być przeprowadzone w miejscu występowania danego płatu siedliska, które zostało wskazane jako obszar wdrażania);
- usunięcia z obszaru wdrażania działań dla siedliska 91D0 wydzielenia 218 b z uwagi na brak płatu siedliska w tej lokalizacji – uwaga nie została uwzględniona; płat siedliska o powierzchni około 0,75 ha został potwierdzony w trakcie badań terenowych w 2015 r. (K. Świerkosz, K. Reczyńska. 2015. *Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony w obszarze Natura 2000 Góry Kamienne PLH020038 w zakresie siedliska przyrodniczego *91D0 bory i lasy bagienne*). Z ww. ekspertyzy wynika, że w przedmiotowym wydzieleniu siedlisko ma charakter bezleśny, co utrudnia dokładne wskazanie zasięgu płatu siedliska. Jednakże sytuacja ta nie wyklucza możliwości trwałego zachowania płatu siedliska w dłuższej perspektywie czasowej. Ponadto zaplanowane działania ochronne, tj. wyłączenie z użytkowania rębny i trzebieży późnych oraz pozostawienie martwych drzew leżących i stojących, nie wykluczają możliwości prowadzenia niezbędnych działań z zakresu racjonalnej gospodarki leśnej (np. prac pielęgnacyjnych).

Ponadto Nadleśniczy Nadleśnictwa Kamienna Góra wskazał, że proponowane cele działań ochronnych określone zostały w sposób bardzo szczegółowy, a osiągnięcie i utrzymanie parametrów dla danego przedmiotu ochrony wymaga odpowiedniej wiedzy oraz nadzoru zespołu specjalistów. Powyższa uwaga nie wpłynęła na zapisy przedmiotowego zarządzenia, ponieważ powodem zmiany zarządzenia jest właśnie wskazywana wyżej konieczność uszczegółowienia zapisów celów działań ochronnych, tj. zdefiniowanie ich w sposób mierzalny (jakościowo i ilościowo).

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewódzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 135 ze zm.) uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego postanowieniem znak NK-OP.054.704.2022.BW z dnia 9 czerwca 2022 r.